

HOGERE KOSTPRIJS VOOR BIOLOGISCHE MELKVEEHOUDEERS*Jakob Jager*

De kostprijs van melk is op de biologische bedrijven ongeveer 2 euro per 100 kg melk hoger dan op gangbare bedrijven. In de tweede helft van de jaren negentig bedroeg dat verschil nog bijna 3 euro. De teruggang van dat verschil wordt mede veroorzaakt door de lage rentestand in de periode 2001-2003, waardoor bij de extensieve (en dus kapitaalintensieve) biologische bedrijven de berekende rente laag uitviel. Bij deze kostprijsberekening zijn de zelfzuivelaars overigens niet in het gemiddelde meegenomen omdat deze bij de biologische bedrijven relatief vaker voorkomen dan bij de gangbare. Ook zijn alleen de zeer zuivere melkveebedrijven (bedrijven waarbij minimaal 75% van het totaal aantal Nederlandse grootte-eenheden (nge) uit melkkoeien komt) meegenomen, waardoor de invloed van nevenactiviteiten zo klein mogelijk is en de eindproducten van de bedrijven nagenoeg gelijk zijn. Wel spelen verschillen in bedrijfsopzet een rol in de diverse genoemde posten. Biologische bedrijven hebben bijvoorbeeld gemiddeld evenveel koeien als gangbare bedrijven, maar de melkproductie per koe (en dus ook per bedrijf) is beduidend lager. In samenhang met de grotere oppervlakte, is er ook sprake van een beduidend extensiever grondgebruik en een lagere krachtvoergift per koe (tabel 1). Ook spelen verbredingsactiviteiten een rol: de opbrengsten uit recreatie en loonwerk zijn hoger dan bij de gangbare bedrijven.

Tabel 1 Structuurgegevens van biologische en gangbare melkveebedrijven, driejaarsgemiddelde 2001-2003

	Biologische bedrijven	Gangbare bedrijven
Aantal melkkoeien	63,7	63,5
Melkproductie (kg)	392.000	479.000
Idem per melkkoe (kg)	6.150	7.530
Oppervlakte cultuurgrond (ha)	48,3	37,8
Quotum per ha voederoppervlakte (kg)	8.690	13.130
Krachtvoer per koe (kg)	1.140	2.130

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Kosten en investeringen

De hogere kostprijs wordt onder andere veroorzaakt door een lagere melkproductie per koe en een geringere melkproductie per bedrijf. Ondanks de lagere krachtvoeraankopen op de biologische bedrijven, zijn de totale voerkosten per 100 kg melk hoger (tabel 2). Dit heeft met name te maken met de hogere prijs van biologisch krachtvoer en de grotere ruwvoeraankopen. De kosten voor arbeid (en loonwerk) zijn relatief hoog door onder andere de kleinere bedrijfsomvang, de eigen teelt van krachtvoer en de grotere oppervlakte. Bij arbeid geldt bovendien dat het bedrag aan betaalde arbeid hoger is. Ook de kosten van de materiële activa (afschrijving, onderhoud, brandstof) zijn hoger. Hier liggen deels schaalgrootteverschillen aan ten grondslag, maar er wordt ook meer geïnvesteerd in gebouwen dan op gangbare bedrijven. Wat investeringen betreft is er nog een duidelijk verschil: bij de biologische bedrijven ligt de nadruk meer op grond en bij de gangbare meer op melkquotum.

Tabel 1 Resultaten en kostprijs van melk van biologische en gangbare melkveebedrijven, driejaarsgemiddelde 2001-2003 (in euro per 100 kg melk)

	Biologische bedrijven	Gangbare bedrijven
Kosten		
Veevoer	7,05	6,85
Diergezondheid en veeverbetering	1,63	1,72
Overige toegerekende kosten	2,92	2,85
Arbeid	18,73	15,78
Loonwerk	2,72	2,19
Rente	8,39	7,44
Afschrijvingen	6,70	4,99
Onderhoud	4,38	2,77
Brandstoffen en energie	1,88	1,50
Kosten immateriële activa	0,54	1,09
Overige kosten	5,65	3,81
Totaal kosten	60,60	50,99
Opbrengsten		
Melk	38,53	34,75
Overige opbrengsten	12,93	6,16
Totaal opbrengsten	51,47	40,91
Resultaten		
Nettobedrijfsresultaat	-9,13	-10,08
Rentabiliteit	84,9	80,5
Arbeidsopbrengst	9,60	5,70
Kostprijs van melk	45,51	43,29

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Opbrengsten

De melkopbrengsten liggen op de biologische bedrijven gemiddeld ongeveer 3,80 euro per 100 kg hoger dan bij de gangbare bedrijven. Niet alle melk wordt via het biologische circuit afgezet. Op de biologische bedrijven zijn de 'overige opbrengsten' een belangrijker onderdeel van de totale opbrengsten. De opbrengsten uit recreatie, verhuur en loonwerk zijn beduidend hoger. Ook ontvangen de bedrijven meer subsidies/inkomenstoelagen.

Kostprijs

Bij de berekening van de kostprijs van melk geldt als uitgangspunt dat de rentabiliteit van de melkproductie gelijk is aan die van het totale bedrijf. De kostprijs kan daarom worden berekend door de totale kosten te vermenigvuldigen met het aandeel van de melkopbrengsten in de totale opbrengsten. De totale kosten zijn op biologische bedrijven ruim 9,5 euro per 100 kg melk hoger dan op de gangbare bedrijven. Het verschil in kostprijs is gemiddeld nog slechts ruim 2 euro per 100 kg melk. Figuur 1 laat de ontwikkeling zien van de kosten in de afzonderlijke jaren. Met name de afschrijving en rentekosten nemen toe, zowel bij de biologische als bij de gangbare melkveebedrijven.

